

קורס ACI מס' 2: יהלומי ההארה

תוכנית הקורס

מקראה ראשונה (שיעורים אחד ושניים):

- הנושא: שלושת המקלטים
- כתב המקור: "סקירת שלמות החוכמה", חיבורו של Kedrup Tenpa Dargye (1493 - 1568): פרק I, פוליו 79A-83B.
- "חקר שלמות החוכמה", חיבורו של Kedrup Tenpa Dargye (1493 - 1568): פרק I, חלק 2, פוליו 41B-52A.

מקראה שנייה (שיעורים שלוש וארבע):

- הנושא: השאיפה להארה
- כתב המקור: "סקירת שלמות החוכמה", חיבורו של Kedrup Tenpa Dargye (1493 - 1568): פרק I, פוליו 48B-57B.
- "חקר שלמות החוכמה", חיבורו של Kedrup Tenpa Dargye (1493 - 1568): פרק I, חלק 2, פוליו 1B-16A.

מקראה שלישית (שיעורים חמש ושש):

- הנושא: מהי נירוונה?
- כתב המקור: "סקירת שלמות החוכמה", חיבורו של Kedrup Tenpa Dargye (1493 - 1568): פרק I, פוליו 20B-24A.
- "חקר שלמות החוכמה", חיבורו של Kedrup Tenpa Dargye (1493 - 1568): פרק I, חלק 1, פוליו 35B-40B.

מקראה רביעית (שעור שבע):

הנושא: האובייקט שאותו אנו שוללים
כתב המקור: "סקירת שלמות החוכמה", חיבורו של Kedrup Tenpa Dargye (1493 -1568):
פרק I.
"חקר שלמות החוכמה", חיבורו של Kedrup Tenpa Dargye (1493 -1568): פרק
I.

מקראה חמישית (שיעורים שמונה ותשע):

הנושא: הוכחות של ריקות
כתב המקור: "סקירת שלמות החוכמה", חיבורו של Kedrup Tenpa Dargye (1493 -1568):
פרק I, פוליו 12A-18B.
"חקר שלמות החוכמה", חיבורו של Kedrup Tenpa Dargye (1493 -1568): פרק
I, חלק 1, פוליו 24B-33A.

מקראה שישית (שיעור עשר):

הנושא: מיהו Maitreya?
כתב המקור: "סקירת שלמות החוכמה", חיבורו של Kedrup Tenpa Dargye (1493 -1568):
פרק I, פוליו 6A-9A.
"חקר שלמות החוכמה", חיבורו של Kedrup Tenpa Dargye (1493 -1568): פרק
I, חלק 1, פוליו 14A-19B.

קורס ACI מס' 2: יהלומי ההארה

מקראה ראשונה: שלושת המקלטים (חומר קריאה לשעורים מס' 1 ו-2)

༄༅། །པཎ་ཆེན་མཁས་གྲུབ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་མཚན་གྱིས་བཟུངས་པའི་
པར་སྤྱོད་མཐའ་དབྱེད་ནས་སྐབས་གསུམ་གྱི་རྣོང་།།

קטעים מן הפרק על שלושת המקלטים מתוך "חקר שלמות החוכמה", חיבורו של החכם הנעלה
Kedrup Tenpa Dargye (1493 - 1568):

། །སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དགོན་མཚན་གསུམ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གཟུགས་ལ་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་རྣོང་བར་མི་བྱེད་འབྱེད་བར་མི་བྱེད་དེ། འདི་ལྟར་
གཟུགས་ཉིད་ཡང་དག་པར་ཇེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་།

... בקשר למובאה מתוך טקסט המקור "שלושת היהלומים, הבודהה וכו' " -

הבה נבחן תחילה את הקטע מתוך הסוטרה באורך בינוני של "האם" הכוללת את השורות:

"אל לך להניח שאותו ידע-כול חל על צורה [דברים שאנו רואים],
וכן אל תניח שהוא נפרד מן הצורה. כך גם אל לך לראות בצורה
משהו ממש"

། །ཞེས་སོགས་གྱི་ཡུམ་བར་མའི་མདོ་ཚིག་ཚེས་ཅན། །ཁྱེད་དགོན་མཚན་གསུམ་ལ་
འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་ཏེ། དགོན་མཚན་གསུམ་པོ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲོལ་བ་
དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུའི་སྐབས་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་། ཐ་སྙད་དུ་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་

སྐྱིས་བྱའི་སྐྱབས་གནས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོམས་པར་བྱེད་པའི་ཡུམ་བར་མའི་མདོ་ ཚོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

הוראות אלו מתייחסות לשלושת היהלומים, שכן המילים שלהלן מתוך הסוטרה באורך בינוני של "הא" נותנות לנו את העצה הבאה:

"אותם שלושת היהלומים אינם מקום מקלט לאנשים השואפים לשחרור האולטימטיבי, שכן הם מקום מקלט לאנשים השואפים לשחרור באופן נומינאלי בלבד."

འདིའི་སྐྱབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས།

הניתוח שלנו של קטע זה מכיל שלושה חלקים: הפרכת עמדתו של הצד הנגדי, הצגת העמדה שלנו, ודחייה של כל ההתנגדויות [לעמדתנו].

༩ །།གཉིས་པ་རང་གི་ལྷགས་ལ།

... והרי החלק השני, בו נציג את עמדתנו.

དགོན་མཚོག་གསུམ་པོ་དེ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། རྒྱའི་སྐྱབས་འགྲུའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རིགས་ཅན་གསུམ་ཀས་དགོན་མཚོག་གསུམ་
ཀ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཡང་། འབྲས་བུའི་སྐྱབས་འགྲུའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དབྲ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་དོན་དུ་
གཉེར།

ישנה סיבה ייחודית מדוע שלושת היהלומים נחשבים כמקום מקלט לעוסקים בדהרמה מכל שלוש הקטגוריות [ההיבט הצר, ההיבט הבינוני וההיבט הרחב]. מנקודת המוצא של "מקלט בסיבה", העוסקים בדהרמה מכל שלוש הקטגוריות הולכים למקלט אל כל שלושת היהלומים. אולם מנקודת המוצא של "מקלט בתוצאה", אלו שבקטגוריה ה"מאוינים" [Shravakas] שואפים בעיקר להשיג את המעמד של "משמיד האויב" [ארהט].

རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཉན་སྤྱིབ་སྤངས་པའི་འགོག་པ་ལ་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་མཉམ་བཞག་ཡི་ཤེས་ཐོབ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་དོན་དུ་གཉེར།

אלו שבקטגוריית ה"הבודהות שהגיעו בעצמם" [Pratyeka Buddhas] שואפים בעיקר להשיג את החוכמה המדיטיטיבית שבה הם שרויים במדיטציות ההיפסקות, מצב שבו פסקו כל הנגעים הרוחניים.

ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་ལ་ཚེས་འཁོར་
ཚྲོགས་པར་བསྐྱོར་བའི་བདག་རྒྱན་དང་ལྷན་པའི་སངས་རྒྱས་དགོན་མཚན་ཐོབ་བྱའི་
གཙོ་བོར་དོན་དུ་གཉིས་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དགོན་མཚན་གསུམ་པོ་དེ་རིགས་
ཅན་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

אלו שבקטגוריית "הדרך הגדולה" שואפים בעיקר להשיג את היהלום של הבודהה, זה המכיל בקרבו את הגורמים המאפשרים לו לסובב את גלגל הדהרמה, בשלמותו, לתלמידי כל שלוש הקטיגוריות. זוהי אם כך הסיבה ששלושת היהלומים נחשבים כמקום מקלט לעוסקים בדהרמה מכל שלוש הקטגוריות.

དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྐབས་གནས་མཐར་ཐུག་ |སངས་རྒྱས་དགོན་མཚན་གྱི་
མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ཀུན་ཚྲོབ་པའི་སངས་རྒྱས་དགོན་མཚན་དང་། དོན་དམ་པའི་
སངས་རྒྱས་དགོན་མཚན་གཉིས་ཡོད།

הגדרת יהלום הבודהה [Sangs rgyas dkon mchog] היא:
"אותו מקום מקלט אולטימטיבי הממלא בשלמות את שני הצרכים."

קיימים שני סוגים של יהלום הבודהה: יהלום הבודהה שלכאורה, ויהלום הבודהה האולטימטיבי.

སངས་རྒྱས་དགོན་མཚན་དེ་འདུས་མ་བྱས་སོགས་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྷན་ཉི། རྒྱུད་
སླ་མ་ལས།

|འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ལྷན་གྱིས་བྱུབ།
|གཞན་གྱི་རྒྱན་གྱིས་རྟོགས་མིན་པ།
|མཐུན་དང་བཅེ་དང་རྣམ་པར་ལྷན།
|དོན་གཉིས་ལྷན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད།

|ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

יהלום זה של הבודהה כולל שמונה סגולות נעלות, החל בכך שאינו נובע מסיבות, וכו'.

על פי "המסורה הגבוהה" [Uttaratantra, חיבור אחר של Master Asanga מפי Maitreya]:

זהו הבודהה:

איננו מותנה, ספונטני,
אין השגתו באמצעים אחרים,
יש בו ידע, אהבה, ויכולת,
והגשמה של שני הצרכים.

རིག་གོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་པོ་གང་རྩང་དང་ལྷན་པའི་འཕགས་པ་དགེ་འདུན་དགོན་
མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་སྐྱས་བཟྃ་དེ་རིགས་གྱི་སློན་ས་དབྱེ་ན། ཀུན་ཚུབ་པའི་
དགེ་འདུན་དགོན་མཚན་དང་། རོན་དམ་པའི་དགེ་འདུན་དགོན་མཚན་གཉིས་ཡོད།

הגדרת יהלום הדהרמה [Chos dkon mchog] היא:

צירוף כלשהו של היפסקויות [Cessations, 'gog] ודרכים [Paths, lam], מן הצד הטהור של המציאות.

בחלוקה הטרמינולוגית [המקובלת בלוגיקה הבודהיסטית] ישנם שני סוגים של יהלום הדהרמה: יהלום הדהרמה האולטימטיבי ויהלום הדהרמה שלכאורה.

རིག་གོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་པོ་གང་རྩང་དང་ལྷན་པའི་འཕགས་པ་དགེ་འདུན་དགོན་
མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་སྐྱས་བཟྃ་དེ་རིགས་གྱི་སློན་ས་དབྱེ་ན། ཀུན་ཚུབ་པའི་
དགེ་འདུན་དགོན་མཚན་དང་། རོན་དམ་པའི་དགེ་འདུན་དགོན་མཚན་གཉིས་ཡོད།

הגדרת יהלום הסגהה [Dge 'dun dkon mchog] היא:

ארייה [Arya, 'phags pa] שיש בו צירוף כלשהו של שמונה התכונות הנעלות של ידע וחופש.

בחלוקה הטרמינולוגית ישנם שני סוגים של יהלום הסגהה: יהלום הסגהה האולטימטיבי ויהלום הסגהה שלכאורה.

ལམ་གྱི་འགོད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྐྱབས། རོན་དམ་པའི་སྐྱབས་གྱི་མཚན་ཉིད།

הגדרת המקלט האולטימטיבי [Don dam skyabs 'gro] היא:

כל מקלט שבו המסע בדרכים הגיע למטרתו הסופית.

ལམ་གྱི་བགོད་པ་མཐར་མ་ཕྱིན་སྐྱབས། ཀུན་ཚུབ་པའི་སྐྱབས་གྱི་མཚན་ཉིད།

הגדרת המקלט לכאורה [Kun rdzob skyabs 'gro] היא:
כל מקלט שבו המסע בדרכים טרם הגיע למטרתו הסופית.

ཡུལ་གཞན་ལ་རང་སློབས་གྱིས་དབྱང་གཉིན་དུ་རི་བ་འཆའ་བའི་སེམས་པ། སྐབས་
འགྲོའི་མཚན་ཉིད།

ההגדרה של הליכה למקלט [Skyabs 'gro] היא:
מחשבה הפועלת מכוח עצמה ושמבטאת תקווה שגורם חיצוני כלשהו יהווה מגן.

དེ་ལ་སྐྱས་བཟླ་བ་རྒྱུ་རིགས་གྱི་སློན་སྐྱོད་དབྱེ་ན། རྗེས་སྤྱོད་ཚེ་ག་གི་སྐབས་འགྲོ་དང་། རྗེས་
པ་སློབ་སྐབས་འགྲོ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི་སྐབས་འགྲོའི་ཚེ་ག་ལྟ་བུ་ཡིན།

בחלוקה הטרמינולוגית ישנם שני סוגים של הליכה למקלט: הליכה למקלט על דרך הביטוי במילים,
והסתמכות על מקלט באמצעות התודעה.
המקרה הראשון הוא כגון המלים [שנאמרות בשעת לקיחת מקלט].

ཕྱི་མ་ལ་དབྱེ་ན། སྐབས་འགྲོ་པ་ལ་པ་དང་། ལྷན་པར་ཅན་གཉིས་ཡོད། སྐབས་པ་ལ་
པ་ལ་རང་སློབས་གྱིས་དབྱང་གཉིན་དུ་རི་བ་འཆའ་བའི་སེམས་པ། དང་པོའི་མཚན་
ཉིད། དཀོན་མཚན་གསུམ་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་རང་སློབས་གྱིས་དབྱང་གཉིན་དུ་རི་
བ་འཆའ་བའི་སེམས་པ། ཕྱི་མའི་མཚན་ཉིད།

המקרה השני נחלק לשניים: הליכה למקלט שהיא בגדר הרגיל והליכה למקלט שהיא יוצאת מגדר
הרגיל.

ההגדרה במקרה הראשון לעיל היא: מחשבה הפועלת מכוח עצמה ושמבטאת תקווה שגורם רגיל
כלשהו יהווה מגן.
ההגדרה במקרה השני לעיל היא: מחשבה הפועלת מכוח עצמה ושמבטאת תקווה שאחד או יותר מבין
שלושת היהלומים יהווה מגן.

དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་རྩུང་རུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་སྐབས་འགྲོ། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་
སྐབས་འགྲོ། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་དང་ཐུན་མོང་བའི་སྐབས་འགྲོ། ལྷུའི་སྐབས་
འགྲོ། འབྲས་བུའི་སྐབས་འགྲོ་དང་ལྟ་ཡོད།

ישנם משישה סוגים של הליכה למקלט שהיא יוצאת מגדר הרגיל. זו שהיא משותפת עם אנשים שהם בעלי היבט צר, זו שהיא משותפת עם אנשים שהם בעלי היבט בינוני, זו שהיא משותפת עם אלו שהם בעלי היבט רחב, זו שלוקחת מקלט בסיבה זו שלוקחת מקלט בתוצאה. להלן ההגדרות לכל אלו, בהתאמה.

אחרי צדקה פשוטה | רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה
דגור אחריה פשוטה | רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה
צדקה פשוטה | רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה
צדקה פשוטה | רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה

הסוג הראשון מוגדר כך: בשל פחד מפני הסבל שבצורות הקיום הנחותות, ומתוך אמונה שיש בכוחם של שלושת היהלומים להגן מפני סבל זה, עולה מחשבה הפועלת מכוח עצמה לחפש מקלט בצירוף כלשהו של שלושת היהלומים, בתקווה למצוא הגנה שכזו.

רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה | רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה
רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה | רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה
רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה | רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה
רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה | רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה

הסוג השני מוגדר כך: בשל פחד מפני כל צורות הסבל של הקיום בסמסרה, ומתוך אמונה שיש בכוחם של שלושת היהלומים להגן מפני סבל זה, עולה מחשבה הפועלת מכוח עצמה לחפש מקלט בצירוף כלשהו של שלושת היהלומים, בתקווה למצוא הגנה שכזו.

אחרי צדקה פשוטה | רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה
צדקה פשוטה | רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה
צדקה פשוטה | רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה
צדקה פשוטה | רע צדקה שיהיה שוהה פשוטה

הסוג השלישי מוגדר כך: בשל רצון להגן על כל היצורים מפני הסבל של קיום בסמסרה, עולה מחשבה הפועלת מכוח עצמה לחפש מקלט בתקווה למצוא הגנה בצירוף כלשהו של שלושת היהלומים.

གཞན་གྱི་ལ་གྲུབ་ཅིན་པའི་དགོན་མཚོག་གསུམ་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་དཔུང་གཉིན་དུ་རི་བ་འཆའ་བའི་སེམས་པ། བཞི་བའི་མཚན་ཉིད།

הסוג הרביעי מוגדר כך: מחשבה הפועלת מכוח עצמה לחפש מקלט בתקווה למצוא הגנה בצירוף
כלשהו של שלושת היהלומים, כפי שאלו הושגו כבר בזרם התודעה של הזולת.

རང་གྱི་ལ་འགྲུང་འགྲུང་གི་དགོན་མཚོག་གསུམ་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་དཔུང་གཉིན་དུ་རི་བ་འཆའ་བའི་སེམས་པ། ལྷ་པའི་མཚན་ཉིད།

הסוג החמישי מוגדר כך: מחשבה הפועלת מכוח עצמה לחפש מקלט בתקווה למצוא הגנה בצירוף
כלשהו של שלושת היהלומים, כפי שאלו יושגו בעתיד בזרם התודעה שלי.

དགོན་མཚོག་གསུམ་པོ་སྐབས་སུ་སོང་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གནས་སྐབས་བསྐྱུང་
བའི་མཚོག་དུ་འགྲུང་བ་དང་། མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་དང་།
སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉིན་བྱིད་པ་དང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པར་ཚུད་པ་དང་། ངན་
འགྲོའི་སྐྱོ་སློབ་ཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

יש סיבה ללכת למקלט בשלושת היהלומים. בטווח הקצר הם נותנים את ההגנה הגבוהה ביותר.
בסופו של דבר הם מובילים להשגת המצב של הארה.

הליכה למקלט מהווה בסיס לכל יתר סוגי הנדירים. אתה נכנס לחוג הפנימי של הבודהה [הופך
לבודהיסט], והיא חוסמת את השער ללידה באחת מצורות הקיום הנחותות. אלו ואחרות הן סיבות
ללכת למקלט בשלושת היהלומים.

קורס ACI מס' 2: יהלומי ההארה

מקראה שנייה: השאיפה להארה (חומר קריאה לשעורים מס' 3 ו-4)

། །པཎ་ཆེན་མཁས་གྲུབ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་མཚན་གསུང་བཅུ་མཁས་པའི་
པར་ཕྱིན་མཐའ་དབྱེད་ནས་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱུར།།

קטעים מן הפרק על השאיפה להארה מתוך "חקר שלמות החוכמה", חיבורו של החכם הנעלה
(1493 -1568) Kedrup Tenpa Dargye

སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། གཞུང་འབྲེལ་དང་།
མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས།

גדון כעת באותו חלק מתוך טקסט המקור המתחיל במילים: "השאיפה להארה, למען הזולת..." .
תחילה נקשר עם הטקסט המקורי, ושנית ננתח באופן מפורט.

དང་པོ་ལ། མདོ་ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལ་ཚོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
མདོན་པ་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསྐྱབ་
པར་བྱའོ། །དེ་དང་དེ་འདོད་པས་ཤེས་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ། ཞེས་པའི་མདོའི་སྐབས་
དོན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་རོ་བོ་དང་བཅས་པ་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། སེམས་
བསྐྱེད་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས། རྩ་གཉིས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་རྩ་འབྲེལ་རྣམས་
གསུངས།

נתחיל בקטע מתוך הסוטרה:

"הו, שריפוטרה, אלו השואפים לכליל הארה, לידיעת כל התופעות על סוגיהן, עליהם להתאמן בשלמות החוכמה. אלו השואפים כך מתאמנים בשלמות החוכמה."

טקסט המקור והביאור, בקטע המתחיל במילים "השאיפה להארה" וכו' מבהירים את המשמעות הנסגרת של השורות מן הסוטרה על טבעה של השאיפה להארה שבדרך הגדולה.

དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ། བཞན་དོན་དུ་ཚྲོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་འདོད་པ་སེམས་
བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གོ་བ།

מכאן אנו מבינים את

ההגדרה של השאיפה להארה [sems bskyed] בתור שאיפה להשיג הארה מלאה למען הזולת.

རང་ལུགས་ལ་བཞན་དོན་དུ་ཚྲོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་ཤིང་རང་གི་གྲོགས་
ཚྲོགས་བྱང་དོན་བཞིན་གྱི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྷན་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་
ཡིད་གྱི་རྣམ་རིག་གང་ཞིག །རྩ་སྲོད་བཞིན་གྱི་ནང་ནས་སྲོད་པའི་ཆར་གཏོགས་
པའི་ཐེག་ཆེན་ལས་གྱི་འཇུག་སྒོའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་མཁུན་པ། ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད།

... כעת נציג את עמדתנו.

ההגדרה של הדרך הגדולה [Mahayana, theg chen] של השאיפה להארה ראשית, זוהי תודעה מנטאלית עיקרית של הדרך הגדולה המתמקדת בהשגת הארה מלאה למען הזולת, אשר מלווה במשאלה להשיג הארה מלאה. שנית, זוהי הבנה השייכת לדרך הגדולה, מן הסוג שמהווה שער כניסה לדרך הגדולה, ואשר שייכת לקטיגוריה של "עשייה" במסגרת החלוקה הסטנדרטית לשתיה הקטיגוריות של "השקפה" ו"עשייה".

བཞིན་པ་དབྱེ་བ་ལ། དེ་ལ་སྣུམ་བཟོན་རིགས་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཀུན་ཚུབ་སེམས་
བསྐྱེད་དང་། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་བཞིན། རོ་བོའི་སྒོ་ནས་སྒོ་ན་འཇུག་གི་སེམས་
བསྐྱེད་བཞིན། ས་མཚམས་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མོས་པས་སྲོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
སོགས་བཞི། བསྐྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཀྱུ་ལ་པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་གསུམ།

באשר לחלוקה הטרמינולוגית, ישנן שתי חלוקות: השאיפה להארה שהיא לכאורה, והשאיפה האולטימטיבית להארה.

מבחינת המהות ישנה השאיפה שבמשאלה, והשאיפה שבעשייה.

מבחינת הרמה, ישנן ארבע חלוקות, המתחילות ב"שאיפה הפועלת מתוך אמונה" וכו'.

במונחים של אופן הביטוי, ישנם שלושה סוגים, החל ב "שאיפה בסגנון המלך" וכו'.

קורס ACI מס' 2: יהלומי ההארה

מקראה שלישית: מהי נירוונה? (חומר קריאה לשעורים מס' 5 ו-6)

། །པཎ་ཆེན་མཁས་གྲུབ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་མཚན་གྱིས་བརྗེས་པའི་
པར་ལྷན་མཐའ་དཔྱོད་ནས་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་རྣམས།།

קטעים מן הפרק על הנירוונה מתוך "חקר שלמות החוכמה", חיבורו של החכם הנעלה Kedrup
:(1493 -1568) Tenpa Dargye

། །གཉིས་པ་རང་གི་ལྷགས་ལ། ཉེན་སྐྱིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སོ་སོར་བརྟུག་
འགོག། །སྤང་འདས་གྱི་མཚན་ཉིད།

... שנית נציג את עמדתנו.

ההגדרה של נירוונה

היפסקות [Cessation, 'gog] הנובעת מאנליזה אינדיבידואלית, ואשר מהווה סילוק מוחלט של כל
המכשולים של נגעים רוחניים, ללא יוצא מן הכלל.

སྤང་འདས་ལ་སྐྱས་བཟོད་རིགས་གྱི་རྣོ་ནས་དབྱེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་སྤང་འདས།
ལྷག་བཅས་སྤང་འདས། ལྷག་མེད་སྤང་འདས། མི་གནས་པའི་སྤང་འདས་དང་བཞི།

בחלוקה הטרמינולוגית ישנם ארבעה סוגים: נירוונה טבעית, נירוונה עם שארית, נירוונה ללא
שארית, ונירוונה שאינה שוהה.

རང་བཞིན་གྱི་སྤང་འདས། རང་བཞིན་གྱི་ལྷུམ། རང་བཞིན་གྱི་ཤར་ཕྱིན། རང་
བཞིན་གྱི་ཚས་སྐྱ། རོན་དམ་བདེན་པ་རྣམས་རོན་གཅིག།

המונחים הבאים הם כולם שקולים: נירוונה טבעית, האם הטבעית, שלמות החוכמה הטבעית, הגון
הדהרמי הטבעי, והמצייאות האולטימטיבית.

ཉོན་ལྷོ་བ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཤིང་། ལྷ་མའི་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྐྱུ་ག་
བསྐལ་གྱི་ཕུང་པོ་དང་བཅས་པའི་སོ་སོར་བརྟུག་འགོག། །རྟུག་བཅས་ཕུང་འདས་གྱི་
མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། ཉར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་མ་དོར་བའི་ཉོན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པའི་
རྒྱུད་གྱི་ཕུང་འདས་ལྟ་བུ་ཡིན།

ההגדרה של נירוונה עם שארית

היפסקות הנובעת מאנליזה אינדיבידואלית, ואשר מהווה סילוק מוחלט של כל המכשולים של נגעים רוחניים ללא יוצא מן הכלל, כאשר נותרו עדיין המצבורים הסובלים [phungpo] שהם תוצאה מנגעי העבר.

הדוגמה הקלסית היא הנירוונה שבזרם התודעה של "משמיד האויב" [Arhat] מקבוצת ה"מאזינים" [Shravakas] אשר טרם השיל את המצבורים החומריים.

ཉོན་ལྷོ་བ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཤིང་། ལྷ་མའི་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྐྱུ་ག་
བསྐལ་གྱི་ཕུང་པོ་དང་བསྐལ་བའི་སོ་སོར་བརྟུགས་འགོག། །རྟུག་མེད་ཕུང་འདས་གྱི་
མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། ཉར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་དོར་བའི་ཉོན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པའི་
རྒྱུད་གྱི་ཕུང་འདས་ལྟ་བུ་ཡིན།

ההגדרה של נירוונה ללא שארית

היפסקות הנובעת מאנליזה אינדיבידואלית, ואשר מהווה סילוק מוחלט של כל המכשולים של נגעים רוחניים ללא יוצא מן הכלל, כאשר לא נותרו יותר המצבורים הסובלים שהם תוצאה מנגעי העבר.

הדוגמה הקלסית היא הנירוונה שבזרם התודעה של "משמיד האויב" מקבוצת ה"מאזינים" אשר השיל את המצבורים החומריים.

ལྷོ་བ་གཉིས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སོ་སོར་བརྟུག་འགོག། །མི་གནས་པའི་ཕུང་
འདས་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་གྱི་འགོག་བཅོམ་
ལྟ་བུ།

ההגדרה של נירוונה שאינה שוהה

היפסקות הנובעת מאנליזה אינדיבידואלית, ואשר מהווה סילוק מוחלט של שני סוגי המכשולים, ללא יוצא מן הכלל.

הדוגמה הקלסית היא המציאות של היפסקות שבזרם התודעה של ארייה [Arya] שהוא בודהה.

དེ་ལྟ་བུའི་སྤང་འདས་དེ་ཐབས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་ལུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
 བདག་མིད་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དེ། བསྐྱབ་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་
 པའི་སྒོ་ནས། ཉོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཐོབ་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

הנירוונה שאנו מתארים כאן אינה ניתנת להשגה תוך הסתמכות על שיטה כלשהי. היא נתנת להשגה
 אך ורק באמצעות אימון בחוכמה הקולטת את חוסר העצמיות. אימון זה צריך לבוא תוך השלמת שני
 האימונים הראשונים [אתיקה וריכוז], ותוך הסתמכות על תירגול של ההבנות שהושגו.

དེ་རྒྱད་དུ་ཡང་། ཉིང་ངེ་འཇིན་རྒྱལ་པོ་ལས།
 །གལ་ཏེ་བདག་མིད་ཚེས་ལ་སོ་སོར་ཉོག།
 །སོ་སོར་དེ་བརྟགས་གང་ཡིན་སྒོམ་བྱེད་པ།
 །ཐར་པ་སྤང་ན་འདས་ཐོབ་རྒྱུ་དེ་ཡིན།
 །རྒྱ་གཞན་དག་གིས་ཞི་བར་འགྱུར་མི་སྲིད།
 །ཅིས་གསུངས་པའི་སྤྱིར།།

אישור לאשר תואר לעיל נמצא בסוטר "מלך הריכוז" שאומרת:

נניח שהצלחת לראות, אחד לאחד,
 את העדר העצמיות של דברים,
 ואחר כך תרגלת את אשר כך ראית -
 זוהי הדרך בה תשיג שחרור,
 נירוונה שמעבר לכל כאב.
 לא תתכן שום דרך אחרת להביא לשלווה זו.

קורס ACI מס' 2: יהלומי ההארה

מקראה רביעית: האובייקט שאותו אנו שוללים (חומר קריאה לשעור מס' 7)

།། བཟ་ཚེན་མཁས་གྲུབ་བཟུན་པ་དང་རྒྱས་མཚོག་གིས་བརྩམས་པའི་
ཕར་བྱིན་གྱི་དོན་ནས་དགག་བྱའི་སྐོར།།

קטעים מן הפרק על האובייקט שאותו אנו שוללים מתוך "חקר שלמות החוכמה", חיבורו של החכם הנעלה (1493 - 1568) Kedrup Tenpa Dargye

གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་པའི་སྐྱེ་མིན་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལ། དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་
རྟགས་གྱི་དགག་བྱའི་སྐོར་བཟུང་བ་དང་། དེ་འགོག་བྱེད་གྱི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ།
གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་དང་གསུམ།

כעת נסביר למה הכוונה כשאנו אומרים ששלושת סוגי הידע, הידע של הבסיס, הידע של הדרך, והידע של ידיעת הכל, הם חסרי כל טבע של היווצרות. להסבר זה שלושה חלקים: לזהות את אשר אנו שוללים באמצעות טיעונים הקשורים באמת האולטימטיבית; להציג את הסיבות השונות המשמשות לשלילת האובייקט; ובהסתמך על אלו לפרט את השלבים בפיתוח ראייה נכונה.

དང་པོ་ལ། དགག་བྱའི་སྐོར་འཛིན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་བཤད་པ། དོས་འཛིན་བཤད་
པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྐོར་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ་རྣམ་དག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པ་ལ་དེའི་སྐྱེ་
འོས་ཏུ་དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་རྟགས་གྱི་དགག་བྱའི་སྐོར་སྐྱབས་ལུགས་འཛིན་པ་སྐྱོན་ཏུ་འགྲོ་
དགོས་ཏེ། སྐྱོད་འཇུག་ལས། བརྟགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རིག་པར། །དེ་ལི་དངོས་

མིང་འཛིན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དགག་བྱ་བུ་མ་པའི་དོན་སྲི་བློ་
 ཡུལ་དུ་ཤར་བ་སྡོན་དུ་མ་སོང་བར་ས་ཕྱོགས་བུ་མ་མིང་དུ་ཚད་མས་ངེས་མི་རུས་པ་དེ་
 བཞིན་དུ། དགག་བྱ་བའི་གྲུབ་གྱི་དོན་སྲི་བློ་ཡུལ་དུ་ཤར་བ་སྡོན་དུ་མ་སོང་བར་
 དགག་བྱ་དེ་བཞག་པའི་མིང་དགག་སྡོང་ཉིད་སྲི་བློ་ཡུལ་དུ་མི་འཆར་བའི་ཕྱིར།

חלק הראשון שני חלקים משלו: המחשה של הצורך בזיהוי האובייקט שאנו שוללים, ואחר כך עצם הזיהוי של אותו האובייקט. לפני שיוכל אדם לפתח בתודעתו ראייה נכונה הקולטת ריקות, חייב הוא ראשית לזהות את האובייקט שקיומו יופרך בסופו של דבר באמצעות טיעונים הקשורים באמת האולטימטיבית. כפי שנאמר ב"מדריך ללוחם הרוח":

כל עוד לא זיהית את אשר חשבת שקיים
 לא תוכל לתפוס את אשר קיים באמת.

נניח שברצונך להפריך את קיומו של כד מים במקום מסוים. בהעדר תמונה מנטאלית ברורה של מראהו של כד המים, לעולם לא תוכל לוודא באמצעות תפיסה תקפה שאין הוא נמצא באותו המקום. אנו שואפים להפריך את קיומם העצמי של דברים. אולם אם מלכתחילה חסרים אנו תמונה מנטאלית של אותו הדבר שהוא בעל קיום עצמי, הרי שלעולם לא נוכל לפתח רעיון ברור של ריקות, שהיא פשוט העדר האובייקט שאת קיומו אנו מחפשים לשלול.

དགག་བྱ་ངེས་འཛིན་དངོས་ལའད་པ་ལ། གཞུགས་སོགས་གྱི་ཚོས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་དུ་
 ཡོད་ཚུལ་ལས་བསྐྱོབ་པ་གཅིག་བྱུང་ན། དེ་ཉིད་དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་རྟགས་གྱི་
 དགག་བྱ་མཐར་ཐུག་དུ་འགྱུར་བས། ཐོག་མར་གཞུགས་སོགས་གྱི་ཚོས་རྣམས་ཀུན་
 རྫོབ་དུ་ཡོད་ཚུལ་ལའད་པ།

ועתה נפנה לזיהוי האובייקט הנשלל. נניח שדבר מה יכול היה להתקיים באופן שהוא הפוך לאופן שבו דברים של צורה פיסית וכו' קיימים באופן קונבנציונלי. כל דבר מעין זה הוא בדיוק האובייקט אשר את קיומו אנו שואפים להפריך באמצעות טיעונים הקשורים באמת האולטימטיבית. על כן עלינו להסביר תחילה כיצד תופעות של צורה פיסית וכו' קיימות באופן קונבנציונלי (הנקרא גם אופן כוזב)...

གཉིས་པ་ལུང་གི་དོན་བཤད་པ་ལ། ལུང་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་དང་། ལུགས་འདིའི་
 བདེན་གཉིས་འཛོག་ཚུལ་དཔེ་དང་བཅས་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། གཞུགས་སོགས་གྱི་
 དངོས་པོ་འདི་རྣམས་ལ་ཀུན་རྫོང་ཏུ་ཡོད་པ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 འབྲུལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་མ་བསྐྱད་པའི་སློབ་ཀྱི་རྫོང་པའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

... החלק השני של הדיון באופן שבו דברים קיימים באופן קונבנציונלי מכיל הסברים הלקוחים ממקורות מוסמכים שונים. תחילה נדון במקורות אלו, ואחר כך נסביר כיצד מערכת זו מבססת את שתי האמיתות; השלב השני מבין שני אלו יכול גם מטפורה מאלפת. תחילה נפנה לדיון הקצר יותר.

ישנה סיבה ייחודית לטענה שתופעות של צורה וכו' קיימות באופן קונבנציונלי (כוזב). הן מתוארות בצורה כזו שכן קיומן נקבע באמצעות מצב תודעה קונבנציונלי, אשר אינו מושפע על ידי גורם זמני העלול לגרום לו לטעות.

གཞུགས་སོགས་གྱི་དངོས་པོ་འཛོག་གྱི་བདེན་སྣང་དང་བཅས་ཤིང་། འབྲུལ་གྱི་
 འབྲུལ་རྒྱས་མ་བསྐྱད་པའི་སློབ་ཀྱི་རྫོང་པའི་ལོན་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོང་བདེན་འཛིན་
 དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། འཛིན་སྣང་ས་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོང་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཀུན་རྫོང་བདེན་འཛིན་དེས་བསྐྱད་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར།

מצב תודעת זה המשמש בקביעת קיומן של צורות פיזיות ודברים אחרים כגון אלו, ואשר נצבע על ידי ראיתו את הדברים כממשיים, הנו אך ורק מצב תודעה קונבנציונלי. מצב תודעה קונבנציונלי זה איננו זה הנאחז בקיום ממשי, שכן האופן שבו הוא תופס את האובייקט שלו הוא קונסיסטינט עם האופן שבו האובייקט קיים. יחד עם זאת מצב תודעה זה הוא כוזב שכן הוא מושפע על ידי הנטייה להיאחז בדברים כאילו היו ממשיים.

དེས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་སློབ་ཀྱི་སྣང་གིས་བཞག་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོང་ཏུ་ཡོད་པ་
 ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོང་བདེན་འཛིན་དེ་ཉིད་སོགས་མ་མེད་པའི་བག་ཆགས་འབྲུལ་
 པའི་དབང་གིས་བྱུང་ཞིང་། དེས་ཀྱང་སློབ་ཀྱི་སྣང་གིས་བཞག་ཐམས་ཅད་ལ་གཞུགས་སོགས་གྱི་
 ཚོས་རྣམས་ཡང་དག་པར་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ཏུ་བྱུང་བ་ལྟ་བུར་ཉི་བར་བསྐྱོད་པ་
 མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་གཞུགས་སོགས་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཡང་དག་པར་མ་

གྲུབ་པ་ལ་དེ་ལས་བརྗོད་ལྟེ། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སློབ་གང་ཡིན་པ་དེ་
 རི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་ལ་སློང་ས་
 པ་དང་། གཞན་གྱི་དངོས་པོའི་དེ་ལོན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྐྱབས་པ་ལྟ་བུར་བྱེད།
 འགོ་བས་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པའི་སྲིད།

משום כך, כל אובייקט שקיומו נקבע על ידי מצב תודעה קונסיסטינטי השייך ליצור חי כלשהו נחשב כקיים באופן כוזב. מצב תודעה זה הנאחז בקיום הכוזב מופיע מכוחם של זרעים קיימים מקידמת דנא והגורמים לו להיות שגוי; זרעים אלו גורמים לכל יצור חי לראות כל תופעה, כל הצורות וכו', כאילו היא מופיעה כנפרדת וטהורה. ועל כן אנו קוראים למצב תודעה זה "כוזב" שכן הוא תופס את הצורות וכל שאר הדברים כקיימים באופן טהור, בעוד שבפועל ההפך הוא הנכון: הם אינם קיימים באופן טהור. אנו אומרים שהוא "כוזב" משום שמצב תודעה זה הוא עוור לאופן שבו הדברים קיימים באמת, וגם משום שהוא מתפקד כמסך המכסה דברים אחרים, ובכך מונע בעדנו מלראות את טבע הדברים ...

དེས་ན་སློབ་གནོད་མིང་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་བརྗོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ། དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་
 ཏུགས་ཀྱི་དགག་ཚེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཏེ། གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ཚེས་རྣམས་འཕྲལ་གྱི་
 འཕྲལ་རྒྱུའི་གནོད་མིང་གྱི་སློབ་དབང་གིས་བཞག་པ་དེ་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ཚེས་
 རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡོད་ཚུལ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་སྲིད།

כעת נוכל 100 100 להגדיר את האובייקט שאותו אנו שוללים באמצעות טיעונים הקשורים לאמת האולטימטיבית. זהו כל אובייקט של התודעה שיכול להיות קיים מצד עצמו בדרך ייחודית משלו. מבלי שקיומו ייקבע על ידי עובדת הופעתו בפני מצב תודעה שאינו משובש. זאת משום שבסופו של דבר האופן שבו צורות פיזיות וכל שאר התופעות קיימות באופן קונבנציונלי הוא שהן נקבעות כקיימות בכוחו של מצב תודעה שאינו משובש באמצעות גורם זמני כלשהו העלול לגרום לו להיות טועה.

གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ཚེས་རྣམས་སློབ་གནོད་མིང་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་པར་བཞག་པ་
 དང་། ཡུལ་གྱི་བརྗོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་དབེ་ཡང་ཡོད་དེ།

קיימת מטפורה מאלפת לתאר כיצד צורות ושאר תופעות מופיעות בפנינו בכוח הופעתן בפני מצב תודעה שאינו משובש, בעוד אשר אובייקטים אלו נראים כקיימים מצידם, בדרך של קיום ייחודי משל עצמם.

ལྷ་མ་མཁན་གྱིས་དེ་ལོང་ཏྲ་སྐྱང་ཏུ་སྐྱུལ་བ་དེའི་ཚེ། དེ་ལོང་གི་སྐྱང་གི་ཏྲ་སྐྱང་གི་སྐྱང་
 བ་དེ་སྐྱགས་རྗེས་གྱིས་མིག་བསྐྱད་པའི་སློབ་དབང་གིས་ཕར་བཞག་པ་དང་། དེ་ལོང་
 གི་ངོས་ནས་སྐྱང་བ་ཡིན་པའི་གཉིས་ཚོགས་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱགས་
 རྗེས་གྱིས་མིག་བསྐྱད་པའི་སློབ་དབང་གིས་བཞག་པ་ནི་དགོས་ཏེ། དེ་མི་དགོས་ན།
 སྐྱགས་རྗེས་གྱིས་མིག་མ་བསྐྱད་པའི་ལྟ་མོ་བས་ཀྱང་སྐྱང་བ་དེ་མཐོང་དགོས་པ་ལ་མ་
 མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་དེ་ལོང་གི་ངོས་ནས་ཏྲ་སྐྱང་ཏུ་སྐྱང་བ་ཡང་དགོས་ཏེ། མི་
 དགོས་ན་དེ་ལོང་མིད་པའི་གཞིར་ཡང་དེ་ལོང་གི་སྐྱང་གི་ཏྲ་སྐྱང་གི་སྐྱང་བ་འཆར་
 དགོས་པ་ལ་དེ་མི་འཆར་བའི་ཕྱིར།

נניח שקוסם גורם לפיסת עץ להופיע כסוס או כשור. מצד אחד בתודעתו של הצופה שעניו נתונות
 תחת השפעת לחש הקסמים מופיעה פיסת העץ כסוס או כשור. מאידך, פיסת העץ, מצדה היא,
 מופיעה אף היא בצורה זו. שני התנאים צריך שיתקיימו בו בזמן.

יש צורך בקיום התנאי הראשון, שבו הדברים מופיעים בפני תודעת הצופה שעניו נתונות תחת
 השפעת לחש הקסמים, שכן בלעדיו תנאי זה היה הסוס או השור מופיע גם בתודעתו של צופה אחר
 שעניו אינן נתונות תחת הלחש, בעוד שזה אינו המקרה.

יחד עם זאת נחוץ שיתקיים גם התנאי השני שבו פיסת העץ מופיעה מצידה היא כסוס או כשור.
 אלמלא היה תנאי זה נחוץ, הרי שהסוס או השור המופיעים במקום פיסת העץ היו מופיעים גם
 במקומות שבהם פיסת העץ איננה - דבר שאינו קורה במציאות.

དེ་བཞིན་ཏུ་གཞུགས་མོགས་གྱི་ཚེས་ནས་སློབ་གནོད་མིད་གྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་
 ཡིན་ཏེ། སློབ་གནོད་མིད་དང་མིང་དོན་མཐུན་གྱི་མིང་གི་དབང་གིས་བཞགས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། སློབ་གནོད་མིད་ལ་སྐྱང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྐྱོད་ལུགས་གྱི་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་ཤི། དེ་གྲུབ་ན། གནས་
 ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྲུབ་དགོས། དེར་གྲུབ་ན། སློབ་མ་འཁྲུལ་བ་གནས་ལུགས་
 མངོན་སུམ་ཏུ་ཉོགས་པའི་སློབ་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡི་ཤེས་གྱིས་མངོན་
 སུམ་ཏུ་ཉོགས་དགོས་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཏུ་མ་ཉོགས་པའི་ཕྱིར།

באותו האופן נקבע קיומן של צורות ושאר תופעות בכוחו של מצב תודעה שאינו משובש. הן מכונות בשמות, באמצעות מצב תודעה שאינו משובש ובעזרת שם שהוא קונסיסטנטי עם מהותן.

אין הן קיימות מצידן הן, באמצעות אופן קיום ייחודי משל עצמן, מבלי שקיומן ייקבע על ידי עובדת הופעתן בפני מצב תודעה שאינו משובש. אילו היו קיימות באופן שכזה, הרי שזה צריך היה להיות האופן האולטימטיבי שבו דברים קיימים. ואם כך, הלא היה הכרח כי ייתפסו בצורה כזו ישירות על ידי מצב תודעה שאינו מוטעה; על ידי תודעתו של ארייה (Arya) שעדיין איננו בודהה, ואשר נמצא במצב של מדיטציה מאוזנת (mnyam gzhag ye she) שבו הוא תופס ישירות את האופן שבו הדברים קיימים. בעוד שבפועל אין הדברים נתפסים באופן זה על ידי תודעה שכזאת.

སྐྱུ་མ་མཁན་གྱིས་དེ་ལོང་ཏྲ་སྐྱང་དུ་སྐྱུ་ལ་བའི་ཚེ། སྐྱུ་གས་ཇུས་གྱིས་མིག་བསྐྱེད་པའི་
ལྷན་མོ་བ་རྣམས་ལ་དེ་ལོང་ཏྲ་སྐྱང་དུ་སྐྱུ་བ་དང་ཞེན་པ་གཉིས་ཡོད། སྐྱུ་མ་མཁན་
རང་ཉིད་ལ་ཏྲ་སྐྱང་དུ་སྐྱུ་བ་ཅེས་ཡོད་ཀྱང་། ཞེན་པ་མེད་སྐྱུ་གས་ཇུས་གྱིས་མིག་མ་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིས་གྱི་ལྷན་མོ་བ་ལ་དེ་ལོང་ཏྲ་སྐྱང་དུ་སྐྱུ་བ་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་པ་དེ་བཞིན་
དུ་གཞུགས་སོགས་གྱི་ཚེས་རྣམས་གྱི་སྐྱེད་དུ་སྐྱུ་བ་ཞེན་མི་འབྲ་བ་གསུམ་འབྱུང་གྱི།
སྐྱེད་ཉིད་རྟོགས་མ་སྐྱོང་བའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ། གཞུགས་སོགས་གྱི་ཚེས་རྣམས་
བདེན་གྲུབ་དུ་སྐྱུ་བ་དང་ཞེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད། དག་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་
རྣམས་གྱི་རྗེས་ཐོབ་གྱི་ངོར་ཚེས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་དུ་སྐྱུ་བ་ཡོད་ཀྱང་ཞེན་པ་མེད་དེ།
གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ལ། གཞུགས་
སོགས་གྱི་ཚེས་རྣམས་ལ་བདེན་གྲུབ་གྱི་སྐྱེད་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར།

נניח שקוסם גורם לפיסת עץ להופיע כסוס או כשור. אותם הצופים שעניניהם נתונות תחת הלחש רואים את פיסת העץ בתור סוס או שור וגם מאמינים שזה כך. הקוסם עצמו רק רואה את פיסת העץ כסוס או שור [אך אינו מאמין למראה עיניו. הוא נאלץ לראות כך שכן גם הוא נמצא תחת השפעת הלחש]. הצופה האחר [שהגיע מאוחר יותר] שעניניו אינן נתונות להשפעת הלחש, אינו רואה את פיסת העץ כסוס או שור וגם אינו מאמין בכך.

בדומה לכך, קיימים שלושת הצירופים בנוגע לתפיסה של צורות ושאר תופעות. אותם האנשים שהם "רגילים" ואשר לא התנסו עוד בראייה ישירה של ריקות, רואים ומאמינים שצורות וכל שאר תופעות קיימות באמת. אותם הבודהיסטות השרויים ברמות הטהורות רואים את הצורות ושאר תופעות כקיימות באמת בתקופות שלאחר המדיטציה של ריקות [rjas thob], אך אינם מאמינים למראה עיניהם. אותם הארייות שעדיין אינם בודהה, בעת שהם שרויים במצב שבו הם רואים ישירות את המציאות האולטימטיבית, אין הם רואים צורות ושאר תופעות כקיימות באמת, וכן אין הם מאמינים שהן קיימות באמת.

བདེན་པར་གྲུབ་པ། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ། དེ་ལོན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ། རོན་དམ་པར་
 གྲུབ་པ། དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཇིག་པའི་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་རོན་དམ་ལ་དཔྱོད་
 པའི་རྟོགས་ཀྱི་དགག་བྱུང་འདོད་པར་དབྱུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་མཚུངས་ཀྱང་། རང་
 རྒྱུད་པ་རྣམས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ། རྗེས་སུ་གྲུབ་པ།
 རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ། གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་དེ་དག་དུ་གྲུབ་པར་
 འཇིག་པའི་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་རོན་དམ་པ་དཔྱོད་པའི་རྟོགས་ཀྱི་དགག་བྱུང་མི་
 འདོད་དེ། གཞི་གྲུབ་ན་རྗེས་སུ་གྲུབ་པ་མ་གཏོགས་པའི་གཞན་གསུམ་དུ་གྲུབ་པས་
 རྒྱབ། ཀུན་བཏགས་ལ་དོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད། དངོས་པོ་ཡིན་ན་རྗེས་སུ་གྲུབ་པར་
 འདོད་པས་རྒྱབ་པའི་ཕྱིར།

קבוצת "המסקנה" וקבוצת "העצמאיים" של אסכולת "דרך האמצע" מסכימות שתיהן טוענות שהעצמאיים
 שדברים קיימים באמת, שדברים קיימים באופן טהור, שדברים פשוט קיימים, שדברים קיימים
 באופן מוחלט, והמחשבה הנאחזת בקיום בכל אחד מאותם אופנים, הם כולם אובייקטים המופרכים
 על ידי טיעונים הקשורים באמת האולטימטיבית.

אלא שקבוצת "העצמאיים" אינה מסכימה שלהיות קיים מצד עצמו, להיות קיים באופן טבעי, להיות
 קיים במהות, והמחשבה הנאחזת בקיום של צורות ושאר תופעות בכל אחד מאותם אופנים, מהווים
 גם אובייקטים המופרכים על ידי טיעונים הקשורים באמת האולטימטיבית. למעשה הם טוענים
 שכל דבר שקיים חייב להתקיים באחד מן האופנים הללו, מלבד להיות קיים במהות. (יש עדיין ספק
 בקשר לדברים שהם נומינאליים). הם טוענים שכל דבר שקיים ומתפקד חייב להיות קיים במהות.

ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་ལྷགས་ལ་གནས་ལྷགས་སུ་གྲུབ་པ། རོན་དམ་བདེན་པར་གྲུབ་
 པ། ཚོས་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་རྣམས་རོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་རྟོགས་ཀྱི་དགག་བྱུང་མཐར་ཐུག་
 དུ་མི་བཞིན་དེ། རོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན་དེ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པས་རྒྱབ་པའི་ཕྱིར།

שתי הקבוצות של "המסקנה" ושל "העצמאיים" שבאסכולת "דרך האמצע" אינן טוענות שלהיות
 קיים כפי שדברים קיימים, להיות קיים כאמת אולטימטיבית, או להיות קיים כטבע האמיתי של
 דברים, הם אובייקטים שאנו שוללים באמצעות טיעונים הקשורים באמת האולטימטיבית; שכן אם
 משהו הוא אכן אמת אולטימטיבית הרי שהוא תמיד קיים בכל אחד משלושת האופנים הללו ...

קורס ACI מס' 2: יהלומי ההארה

מקראה חמישית: הוכחות של ריקות (חומר קריאה לשעור מס' 8 ו-9)

། །པཎ་ཆེན་མཁས་གྲུབ་བསྟན་པ་དང་རྒྱས་མཚན་གྱིས་བརྗེས་པའི་
ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ནས་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་སྐོར།།

קטעים מן הפרק על הוכחות של ריקות מתוך "חקר שלמות החוכמה", חיבורו של החכם הנעלה
Kedrup Tenpa Dargye (1493 - 1568):

། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་ཚེས་ཅན། བདེན་པར་མ་
གྲུབ་མྱེ། བདེན་གྲུབ་གྱི་གཅིག་དང་། བདེན་གྲུབ་གྱི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། མི་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

... שנית נציג את עמדתנו.

הוכחת "הריקות של יחיד ורבים"

הבה נקח את שלושת סוגי הידע: ידע הבסיס, ידע של הדרך וידע-כול.
הם לא קיימים באמת;
שכן הם אינם קיימים באמת כיחיד, ואינם קיימים באמת כרבים.
למשל, הם כמו השתקפות של צורה במראה.

དེ་རྣམས་དུ་ཡང་། དབྱུ་མ་རྒྱན་ལས།
 །བདག་དང་གཞན་པའི་དངོས་འདི་དག།
 །ཡང་དག་པར་ནི་གཅིག་པ་དང་།
 །དུ་མའི་དངོས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།
 །རང་བཞིན་མེད་དེ་གཟུགས་བརྟན་བཞིན།
 །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

וכך גם נאמר ב-"עשרת דרך האמצע": [חיבור של Master Shantarakshita, שחי בהודו בשנים 762-705].

באשר לענין זה של אני וזולתי,
 הרי שאין הם בחזקת יחיד בלבד,
 וכן אין הם בחזקת רבים,
 ועל כן אין להם טבע משל עצמם;
 כמוהם כהשתקפות במראה.

དེ་ཚོས་ཅན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩུབ་སྟེ།
 བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དུ་གྲུབ་ན་སྤང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་ཚོས་མ་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མར་མ་གྲུབ་སྟེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་
 གཅིག་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྩུབ་སྟེ། དུ་མ་གཅིག་བསགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་
 བའི་ཕྱིར།

עד כאן.

הבה ניקח שוב את אותם הדברים.
 הם אינם קיימים באמת כיחיד,
 שכן יש להם חלקים.

כך נובע, משום שאילו היה דבר שקיים באמת כיחיד, הרי שצריכה הייתה להיות התאמה בין האופן
 שבו הוא מופיע והאופן שהוא קיים באמת.

הבה ניקח שוב את אותם הדברים.
 הם אינם קיימים באמת כרבים,
 שכן אין הם קיימים באמת כיחיד.

כך נובע משום שקיום של רבים בא מאוסו של דברים יחידים.

ཚུ་བའི་ཐལ་འགྲུར་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། བདེན་པར་གྲུབ་ན། བདེན་གྲུབ་གྱི་གཅིག་དང་
 བདེན་གྲུབ་གྱི་དུ་མ་གང་ཅུང་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡོད་ན་གཅིག་དང་
 དུ་མ་གང་ཅུང་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

מכאן נובעת הטענה המקורית, שאילו דבר מה היה קיים באמת, הרי שהיה צריך להיות קיים באמת כיחיד או שהיה צריך להיות קיים באמת כרבים. כך נובע, שכן כל דבר שקיים חייב שיהיה קיים כיחיד או שיהיה קיים כרבים.

རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་དོན་ཅེ་གཞེ་གཞེ་གས་མའི་གཏན་ཚིགས་ནི། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་
 རྣམས་ཚོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་སྟེ། བདག་ལས་མི་སྐྱེ། དོན་དམ་པར་གཞན་
 ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ། གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ། རྒྱ་མེད་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

והרי ההוכחה של "רסיס היהלום" הבאה להפריך שדברים נוצרים מתוך סיבות.

הבה ניקח דבר מתפקד, פנימי או חיצוני.
 הוא אינו נוצר באופן אולטימטיבי,
 שכן

איננו נוצר מתוך עצמו,
 איננו נוצר באופן אולטימטיבי מדבר אחר,
 איננו נוצר מתוך שניהם כאחד,
 ואיננו נוצר ללא כל סיבה.

བདག་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དོན་དམ་
 པར་གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། དོན་དམ་པར་རྒྱ་ཏྟག་པ་གཞན་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ། དོན་དམ་
 པར་རྒྱ་མི་ཏྟག་པ་གཞན་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་ལས་དོན་དམ་པར་
 མི་སྐྱེ་སྟེ། གང་ཅུང་རི་རི་ལས་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་མེད་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ།
 རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ལྟོན་དུ་ཐ་ཆད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

אינו נוצר מתוך עצמו, שכן אינו בא מסיבה שהיא ישות הזוהה לו עצמו.
 אינו נוצר באופן אולטימטיבי מדבר אחר, שכן אינו נוצר אולטימטיבית מסיבה השונה מעצמו שהיא
 בלתי משתנה, ואינו נוצר אולטימטיבית מסיבה השונה מעצמו שהיא משתנה.
 אינו נוצר אולטימטיבית מתוך שניהם כאחד, שכן אינו נוצר אולטימטיבית מכל אחד מהם לחוד.
 ואינו נוצר ללא כל סיבה, שכן זהו אבסורד גמור.

ཅུ་བའི་ཐལ་འགྲུར་ལ་བྱུང་བ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་ན་དེ་བཞི་གང་རུང་ལས་དོན་
དམ་པར་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

הטענה הראשית נובעת, שכן אילו דבר מה היה נוצר באופן אולטימטיבי הרי שחייב היה להיווצר
באחד מארבעת האופנים הנ"ל.

འབྲས་བུ་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་ནི། འབྲས་བུ་
ནམས་ཚོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་མི། རྒྱ་རྩལ་སྤུ་ཡོད་པའི་འབྲས་བུ་ཡང་དོན་
དམ་པར་མི་སྐྱེ། རྒྱ་རྩལ་སྤུ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ། རྒྱ་རྩལ་སྤུ་
ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའི་འབྲས་བུ་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་
པའི་འབྲས་བུ་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་སྐྱབ་ཚུལ་གོང་བཞིན་བྱེད།

כעת ההוכחה "שלילת היווצרות מתוך דברים שקיימים או שאינם קיימים" שבאה להפריך שדברים
נוצרים מתוך תוצאות.

הבה ניקח תוצאות.

הן אינן נוצרות באופן אולטימטיבי,
שכן

הן אינן נוצרות אולטימטיבית מסיבות הקיימות בו בזמן שהתוצאות קיימות,
הן אינן נוצרות אולטימטיבית מסיבות שהן בלתי קיימות בזמן שהתוצאות קיימות,
הן אינן נוצרות אולטימטיבית מסיבות אשר הן גם קיימות וגם בלתי קיימות בזמן
שהתוצאות קיימות,
וכן אין הן נוצרות אולטימטיבית מסיבות אשר אינן גם קיימות וגם בלתי קיימות
בזמן שהתוצאות קיימות.

הטענה מוכחת כאן באותו אופן שקודם.

རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་སྤུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་ནི། རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་ནམས་ཚོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་མི། རྒྱ་རྩལ་མའི་འབྲས་བུ་རྩལ་
མ་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ། རྒྱ་རྩལ་མའི་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་
སྐྱེ། རྒྱ་གཅིག་གི་འབྲས་བུ་རྩལ་མ་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ། །རྒྱ་གཅིག་གི་འབྲས་བུ་
གཅིག་ཁོ་ན་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

ההוכחה "שלילת היווצרותם של דברים בכל אחת מארבע האפשרויות" באה להפריך שדברים נוצרים מתוך סיבות ותוצאות כאחת.

הבה ניקח סיבות ותוצאות שהן דברים מתפקדים.
הם אינם נוצרים באופן אולטימטיבי,
שכן

תוצאות מרובות של סיבות מרובות אינן נוצרות באופן אולטימטיבי,
תוצאות מרובות של סיבה יחידה אינן נוצרות באופן אולטימטיבי,
תוצאה יחידה של סיבות מרובות אינה נוצרת באופן אולטימטיבי,
ותוצאה יחידה של סיבה יחידה אינה נוצרת באופן אולטימטיבי.

སྐྱིདོན་ལས། ལྷ་པ་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ལ།
རྟེན་འགོད་པ་དང་། རྒྱལ་སྐབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཚོས་ཅན།
བདེན་པར་མི་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤམ། ཡང་ན་ཕྱི་ནང་གི་
དངོས་པོ་རྣམས་ཚོས་ཅན། བདེན་པར་མི་སྐྱེ་སྐྱེ། རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་ལ་བརྟེན་
ནས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ལྷ་ཕྱི་གཉིས་ལ། དཔེར་ན་མི་ལོང་ནང་གི་བྱུང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་
བརྟན་བཞིན། ཞེས་འགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།

... כעת נציג את הטיעון החמישי, הידוע בתור "מלך הטיעונים", ואשר מבוסס על קיום מותנה (א) תלות הדדית). תחילה נציג את הטיעון, ושנית נאשר את תקפותו. ראשית

הבה ניקח דבר מתפקד, פנימי או חיצוני.
הוא אינו קיים באמת,
שכן הוא קיים באופן תלוי.

ניתן גם לומר כך:

הבה ניקח דברים מתפקדים, פנימיים או חיצוניים.
הם אינם נוצרים באמת,
שכן הם נוצרים מתוך תלות בסיבות ותנאים השונים מהם.

בכל אחד משני הניסוחים, [יש להוסיף בסוף] למשל, הם כמו השתקפות של צורה במראה.

མགོན་པོ་ས། གང་རྣམས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་། །དེ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱི་ཞི། །ཞེས་
གསུངས་པ་དང་། །མ་དྲོས་པས་ཞུས་པ་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་རྒྱུན་ལས་རྒྱེས་པ་དེ་
མ་རྒྱེས། །དེ་ལ་རྒྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྒྱུན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྟོང་
པར་བཤད། །གང་གིས་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

כך נאמר גם על ידי מגיננו [נגר'גונה]:

כל מה שנובע מתוך תלות הדדית
הוא במהותו שלווה.

עד כאן.

כמו כן, בסוּטְרָה עַל פִּי בַקְשָׁתוּ שֶׁל *Anavatapta* נאמר:

כל מה שנוצר מגורמים - אינו נוצר,
אין לו הטבע של היווצרות.

כך אומר:
כל מה שתלוי בתנאים הוא ריק.

מיהו נבון?
זה שמבין ריקות.

עד כאן.

ཚུལ་རྒྱུ་བ་པ་ལ། ཕྱོགས་ཚེས་རྒྱུ་བ་པ་དང་། རྒྱབ་པ་རྒྱུ་བ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཕྱི་
ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཚེས་ཅན། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་
ནས་བཏགས་པའམ། རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པ་
རྒྱུ་བ་པ་ལ། རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའམ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་
གང་རུང་ཡིན་ན་བདེན་པར་མེད་པས་རྒྱབ་ཕྱི། བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེ་གཉིས་སུ་འགལ་
བའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པར་གྲུབ་ན་བརྟེན་མེད་ཏུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

כעת ניגש לאשר את תקפות הטענות. ראשית, אישור התקפות של התיזה: הקשר בין הנושא
והסיבה, ושנית, התקפות של התחולה: הקשר בין הסיבה והתכונה שאנו מבקשים להוכיח.

הנהגה הראשון בין השניים:

הבה ניקח דברים מתפקדים, פנימיים או חיצוניים.
הם תלויים הדדית,
שכן הם תלויים בתוויית הניתנת לחלקיהם. הם קיימים מתוך תלות בתוויית הניתנת לחלקיהם.

באשר לתחולה:

בהיותם תלויים בתוויית הניתנת לחלקיהם, או בהיותם קיימים מתוך תלות בהם, הרי שנובע שאינם קיימים באמת. שכן אילו היו קיימים באמת, זה היה בסתירה לשתי אפשרויות אלו. אילו היו קיימים באמת, היו צריכים להתקיים באופן בלתי תלוי.

ཕྱི་མའི་ཕྱོགས་ཚོས་སྐྱབ་པ་སྣ་ཞིང་། ལྷན་པ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལ་སྐྱུ་ཁྱིན་གཞན་ལ་
བཞིན་ནས་སྐྱིན་བཞེན་པར་མི་སྐྱི་བས་ལྷན་པའི་བཞེན་པར་སྐྱི་
དགོས་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིགས་དེ་གཉིས་པོ་དེ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་བཞེན་མེད་
དང་། བཞེན་པའི་སྐྱི་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་འགལ་ལྷན་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ།
གཏན་ཚིགས་དེ་གཉིས་བཞེན་གྱུ་གྱི་འགལ་ལྷན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

אישור התקיפות של התיזה בגירסה השנייה הוא פשוט. ובאשר לתקפות התחולה בגירסה זו:

אם היווצרותו של דבר תלויה בסיבות ותנאים השונים ממנו, משמע שאינו קיים באמת.
שכן אילו היה קיים באמת, היה צריך להתקיים באופן בלתי תלוי.

בשתי הגרסאות הנ"ל של ההוכחה שכל דבר מתפקד, פנימי או חיצוני, אינו קיים באמת, או שאינו נוצר באמת, השתמשנו בדרך הסתירה. שתי ההוכחות מביאות לסתירה של קיום אמיתי.

རྟོན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་རིགས་པའི་སྐྱུ་ལ་པོ་ཞེས་འཆད་པའི་སྐྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
རིགས་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་མཐར་གཏུགས་ན་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་རིགས་པ་ལ་སྐྱབ་པ་
དང་། ཚེད་གཞི་ཚོས་ཅན་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་རྟོན་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱོད་
བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ישנה סיבה טובה המסבירה מדוע ההוכחה המבוססת על קיום מותנה נחשבת ל"מלכת ההוכחות".
בסופו של דבר, כל הטענות האחרים מסתמכים על קיום מותנה. כמו כן, בהסתמך על טיעון זה, ומתוך
התיחסות לנושא הדיון, נוכל בו זמנית לדחות את שתי ההשקפות הקיצוניות של קיום קבוע ושל
ניהיליזם.

קורס ACI מס' 2: יהלומי ההארה

מקראה שישית: מיהו Maitreya (תומר קריאה לשעור מס' 10)

༄༄། །ཕུ་ཆེན་མཁས་གྲུབ་བསྟན་པ་དང་རྒྱས་མཚན་གྱིས་བརྟམས་པའི་
ཕར་ཕྱིན་སྒྲི་དོན་ནས་བྱམས་གཞུང་གི་སྐོར། །

מתוך ההצגה של "הטקסט על Maitreya" מתוך "חקר שלמות החוכמה", חיבורו של החכם הנעלה
(1493 -1568) Kedrup Tenpa Dargye

ཇི་ལྟར་རྩོད་ན་འགྲུབ་པ་འདིས་མཚན་བཟླ་དང་དོན་གྱི་དགོས་པ་ལ་མཚན་སྐྱར་
བཞི་རིགས་ཏེ། བྱམས་པ་ལ་རང་དོན་དོན་གཉིས་གྱི་སློ་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་
འཇུག་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་སྐྱར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྩོད།

... באשר לעצם הוויכוח. הפרשנים טוענים ש "אין זה נכון לקשר את שורות הפתיחה [של "עשרת
התובנות"], שמהוות מתן מנחה של כבוד, לצרכיו של המחבר עצמו. זאת משום שבתודעתו של
Maitreya אין יותר מצב בו הוא שואף לתובנות למען הגשמת מטרותיו הוא, ומשום שהשורות
הנ"ל מופיעות אך ורק על מנת לעזור לאחרים לבחור בדרך זו..."

ཁགཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། སྐར་ལྟར་རྩོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་གྱི་ངལ་བ་ཞིབ་ཏུ་མ་བྱས་པའི་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་
ཡིན་ན། དེ་ལྟར་རྩོད་པ་དེ་ཇི་བཙུན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྩོད་
དམ། བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྩོད།

... שנית, נציג את עמדתנו.

אין זה נכון לטעון כפי שמוזכר לעיל. טיעון זה מעיד על פגם בלימוד ועיון מדוקדק בנקודות הקשות
של הכתבים של הדרך הגדולה [Mahayana]. בהקשר זה נשאל: האם בטיעון זה, הקדוש
[Maitreya] נחשב לבודהה, או שהוא נחשב לבודהיסטויה?

དང་པོ་ལྟར་ན་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་མོང་བ་པར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་སྐབས་
 དང་། ལྟར་མོང་མ་ཡིན་པ་སྐབས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སྐབས་མ་ཕྱིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 ལྟར་མོང་མ་ཡིན་པ་སྐབས་ཀྱི་ལྷགས་ལ་ཇི་བཅུན་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་ལྟར་
 མོང་བ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

אם נניח שהאפשרות הראשונה נכונה, [כלומר, אם נניח שהוא כבר בודהה] הרי שבכך הטוענים
 מפגינים חוסר הבחנה בין ההקשר של דרך השלמויות של המהיינה, שהיא פתוחה לכול, לבין הדרך
 של המהיינה שאיננה פתוחה לכול, שהיא דרך המילה הסודית [טנטרה].

ལྷགས་ཀྱི་ལྷགས་ལ་ཇི་བཅུན་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལྷགས་ལ་འཇམ་དབྱངས་
 སངས་རྒྱས་གང་ཞིག །རྒྱ་མཚན་རྣམ་པ་ཀུན་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

התורה של הדרך הסודית מלמדת שהקדוש [Maitreya] הוא בודהה. זאת משום שעל פי תורה זו
 Manjushri הנו בודהה, והסיבות לראותו כך ישימות לגמרי גם כאן, באופן דומה.

པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ལ་ལྟར་མོང་བ་དང་། ལྷགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ལྟར་མོང་མ་
 ཡིན་པའི་རྣམ་གཞག་འཐད་དེ། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་དུ། ལྟར་མོང་བ་པར་ཕྱིན་ཐེག་པ་
 ལ་སློབ་ཚུལ་དང་། ལྟར་མོང་མིན་པ་སྐབས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་གཉིས། ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བསྐྱུས་དོན་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ཐེག་
 ཆེན་གྱི། །ལམ་མཚན་གཉིས་ཀར་དགོས་པའི་ལྟར་མོང་ལམ། །ཞེས་སོགས་དུ་མ་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། གདུལ་བུ་ལྟར་མོང་བ་དང་ལྟར་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷགས་གསུང་
 པ་དང་འདིར་དོན་གཅིག་པར་མངོན་ནོ།

העיקרון שאומר שדרך השלמויות היא פתוחה לכול ואילו דרך המילה הסודית אינה פתוחה לכול,
 הוא עיקרון תקף. לראייה, החיבור "הדרך המדורגת להארה" מפרט "שתי צורות תרגול: התרגול
 של דרך השלמויות שהיא פתוחה לכול, והתרגול של דרך המילה הנסתרת שאינה פתוחה לכול".
 כמו כן, ב"תקציר הדרך" כתוב, בין השאר:

לכן, הדרך הפתוחה דרושה
 הן בשלב הסיבה
 והן בשלב התוצאה

של הדרך הגדולה,
היא הדרך הנעלה.

בנוסף, התיאור שמופיע של התלמיד שהוא רגיל והתלמיד שאיננו רגיל [המינוח הטיבטי זהה לזה של "פתוח" ו-"שאינו פתוח"] מעיד על כך שהמשמעות בשני המקרים היא אחת.

||འཕྲིན་ཐེག་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱབས་གྱི་ཐེག་པ་ལས་མི་ལེན་ཞེ་ན། མི་
འཐད་པར་ཐལ། འགྲེལ་རྒྱུང་ལས། ལྷོགས་གཞན་དང་ཡང་མི་འགལ་བར་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་སངས་རྒྱུ་གྱི་སྐུ་བཞིའི་བྱང་ས་ངེས་བྱེད་པ་སྐྱབས་གྱི་ལྷོགས་དང་ཡང་མི་
འགལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར།

יכול מישוהו לטעון שבתוך ההקשר של דרך השלמויות, אין לקבל את דרך המילה הסודית. אלא שזה אינו מתקבל, משום ש "החזיבור הקצר"¹ אומר ש "מה גם שאין זה סותר עמדות אחרות", והכוונה לכך שכאשר מונים את מספר הגופים של הבודהה כארבעה, אין זה עומד בסתירה לתיאור המובא בדרך המילה הסודית.

གཞན་ཡང་སྐྱབས་གྱི་ཐེག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སྐྱབས་གྱི་རྒྱུད་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་
མཁའ་མྱིང་གི་རྒྱུད་གྱི་ལས་ཚོགས་ལས་རྣམ་མཁའ་འགྲོ་བ་སོགས་འབྱུང་བ་རྒྱུད་
གསུང་བ་པའི་མཐུ་ལས་བྱུང་བར་གསུངས་པའི་བྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གང་ཡང་
རྒྱུད་རིག་འགའ་ཞིག་གིས། །ལ་ལ་གསང་སྐྱབས་བྱེད་འགྱུར་བ། །དེ་དག་གིས་ཏེ་
གཙོ་བོའི་མཐུ། །དེས་བཤད་རིགས་པ་འཇུག་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
དེ་ཙམ་མ་གཏོགས་དེ་དག་གིས་གང་བཤད་ཐམས་ཅད་རང་ནི་ལས་སྲངས་མི་རུས་སོ།

ישנן דרכים נוספות להוכיח את קיומה של דרך המילה הסודית, בשל קיומה של הטנטרה של המילה הסודית. בתוך הקובץ של "הטנטרה של הגרודה [Garuda]"² מוזכר שהיכולת לעוף בשמיים ושאר יכולות מעין אלו נרכשות בכוחו של זה שנתן את הטנטרה. וכן ב "החזיבור על התפיסה התקפה"³ נאמר:

יש מי שתוך ידיעתם את הטנטרה
מתקדמים באמצעות המילה הסודית.
זאת בעיקר בכוחו של מי שלימד תורה זו,
ועקב יישומה. אכן כך.

¹ פירושו התמציתי של Haribhadra ל "עטרת התובנות".
² הגרודה הנו עוף אגדי היכול להצות את האוקיינוס במשק כנפיים יחיד.
³ ספרו הידוע של Master Dharmakirti, שהוא טקסט ראשי בנושא של לוגיקה בודהיסטית.

מעבר למה שכלול בטיעונים הנ"ל, אין ביכולתי לקבל הסברים אחרים שאנשים נותנים בעניין זה.

བྱང་ལྷན་སེམས་དཔེ་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་རྩོད་མི་རིགས་པ་ནི་རྒྱན་ལས་བཤད་
པའི་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེས་ས་བཅུ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བཅུ་པ་བ་དེ་རང་
དོན་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་ལ་སྤྱུག་ཀུན་ཉི་བར་ཞི་བ་ཙམ་གྱིས་ཚོག་པ་མི་བསྐྱོག་པའི་
གང་ཟེག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་དོན་ཡོངས་རྩོགས་དོན་གཉེར་གྱི་གང་ཟེག་
གང་ཞིག །དེས་རང་དོན་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་ལ་ཚོས་སྐྱུ་དགོས་པར་མ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར་ཉི། དེའི་རྒྱུ་ལ་རང་དོན་ཚོས་སྐྱུ་དོན་གཉེར་གྱི་སློ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་ལ་
རང་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་སློ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉུགས་ཁས། དེ་རང་དོན་ཡོངས་རྩོགས་
དོན་གཉེར་གྱི་གང་ཟེག་ཡིན་པར་ཐལ། ས་བཅུ་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉི། དེ་བྱང་
སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

גם אם נניח ש Maitreya הוא בודהיסטוּוה, עדיין אין הטענה הנ"ל נכונה. שכן מטענה זו משתמע שההגדרה של השאיפה להארה, כפי שהיא ניתנת ב"עטרת התובנות" [*Abhisamaya Alamkara*], אינה הגדרה שלמה; יוצא שאין היא חלה על השאיפה להארה אצל בודהיסטוּוה ברמה העשירית.⁴

כך נובע משום שלפי טענה זו יוצא שאדם ברמה העשירית של הבודהיסטוּוה סיפק באופן מוחלט את מטרותיו הוא מבלי שהביא לסיום מוחלט של כל סבל אצל עצמו! זאת משום שלפי טענה זו, אותו אדם הגם שהוא שואף לסיפוק שלם של צרכיו הוא, אינו תופס שלשם כך עליו להשיג את הגוף הדהרמי של הבודהה⁵. ומשום שאין הוא שואף בתודעתו להשיג את הגוף הדהרמי של הבודהה, הרי שאין הוא שואף בתודעתו להגשים את מטרותיו הוא. כך יוצא!⁶

⁴ ב *Uttara Tantra*, כתב אחר של הדרך הפתוחה (שלמרות שמו איננו טנטרה), ושגם הוא נכתב על ידי *Master Asanga* מפי *Maitreya*, מציג *Maitreya* את עצמו כבודהיסטוּוה ברמה העשירית.

⁵ אם ניקח את החלוקה לשני גופים של הבודהה, גוף הצורה [*Rupakaya*] והגוף הדהרמי [*Dharmakaya*], הרי שהראשון נחשב כמלא את צרכי הזולת, שכן באמצעותו מופיע הבודהה בעולמות שונים ומלמד דהרמה, ואילו השני נחשב שהוא ממלא את צרכי עצמו – חיסול כל סבל והשגת ידע-כל. גוף זה אינו מתקשר ישירות עם אנשים רגילים, ומשום כך כל כך חשוב למצוא לאמה.

⁶ זוהי דוגמה אופיינית של טיעון בסגנון ה *Prasangika Madhyamika*, קבוצת "המסקנה" של אסכולת דרך האמצע, אשר מביא לתובנה אצל המשתתפים בפולמוס תוך שהוא לוקח טעות קלה בהבנה של אחד הצדדים, ומביא אותה לסתירה פנימית חמורה, תוך שימוש באמצעים לוגיים. המשתתף שהבנתו הייתה לקויה מבין את טעותו כשהוא נוכח עד כמה אבסורדית המסקנה שאליה טעות זו מובילה.

משתמע מכך שהבודהיסטווה ברמה העשירית הוא אכן אדם אשר משום שיש לו בודהיצי'טה הרי שהוא שואף לספק באופן מלא גם את צרכיו הוא.

གསུང་འདི་ནམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་རང་གི་བྲོགས་རང་དོན་
ཚོས་སྐྱེདོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པས་བྲུབ་པ་དང་། རང་དོན་
ཚོས་སྐྱེདོན་གཉེར་གྱི་སློ་ཡིན་ན་རང་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་སློ་ཡིན་པས་བྲུབ་པ་གནད་དུ་
བཟུངས་ཤིག །

מספר נקודות עיקריות מתבהרות בהסתמך על כל שנאמר לעיל.
ראשית, כשמדובר בשאיפה להארה של הדרך הגדולה [מהיינה] הרי שנובע שהיא קשורה בשאיפה
להשיג את הגוף הדהרמי [של הבודהה] מתוך כוונה להגשים באותה מידה מטרות של עצמי.
שנית, באשר לתודעה השואפת להשיג את הגוף הדהרמי שלי, הרי שנובע שזוהי תודעה השואפת
לספק את מטרותיי שלי.

དེས་ན་རྒྱན་ཚོམ་པ་པོའི་ཇི་བཅུན་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་སུ་བྱུབ་ལྟེ།
ཡུམ་ལས། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་བྱམས་པ་མངོན་དུ་
བྱུང་བ་དེ་ལ་བྲིས་ཤིག་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱུད་སླ་མ་ལས་ཀྱང་སྐབ་པའི་
གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱམས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་སྒྲིབ་དག་ཕྱིར་དུ་རྒྱུད་སླ་མ་བརྩམས་
པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

מכל האמור יוצא שהקדוש [Maitreya] שחיבר את "עטרת התובנות" הוא בודהיסטווה שנותר לו
משך חיים אחד לחיות.

בכתבי "האם"⁷ כתוב:

"לך שאל את Maitreya, הלא הוא הבודהיסטווה שנותר לו מהלך חיים אחד לחיות".

כמו כן, ב *Uttara Tantra* כתוב ש Maitreya חיבר כתב זה בהסתמך על משנתו של רב
הסגולה⁸, על מנת לטהר את עצמו מן המכשולים לידע-כול.

⁷ הכוונה לסותרות של שלמות החוכמה, ה *Prajnaparamita*.
⁸ כינוי לבודהה.